

Monumentnummer*: 516463

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 05 maart 2001
Kadaster deel/nr 82916/199

Woonplaats* Leeuwarden
Gemeente* Leeuwarden
Provincie* Fryslân

Locatiennaam Leeuwarden
Locatieomschrijving Binnenstad

Kadastrale gemeente* Leeuwarden
Sectie* G
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 4768

Omschrijving**

Inleiding

WOONHUIS, gebouwd voor Rients Hendriks Dijkstra, groothandelaar in koffie en thee door architect Hendrik Kramer in de jaren 1883-1884 in een buitengewoon rijke Neo-Renaissancestijl aan de oostzijde van de Oostergrachtswal. Kramer was de vaste architect van de familie Dijkstra. Aannemer was J. Ruding uit Leeuwarden. Het natuursteenwerk aan de gevel evenals de marmeren schoorsteenmantels en alle decoratie in stucwerk en natuursteen werden geleverd door de Brusselse firma Francken (Kramer had o.a. drie jaar in Brussel gestudeerd). De overige materialen werden geleverd door: metaalbewerkingsbedrijf Loumans & Co te Sneek wat betreft de thans niet meer aanwezige dakkammen, torenpinakel en windwijzer; Pellerini frères te Brussel leverde voor de vestibule de mozaïekvloer; Teugels Schipper te Mechelen leverde een grote spiegel en het hang- en sluitwerk werd besteld bij Meert & Fils te Mechelen. De meubels werden geleverd door J. en A. Wattig te Brussel. Ondanks het feit, dat het pand in de loop der tijd verschillende eigenaren gehad heeft, zoals de arts dr. Polman, de firma Kummer Electronics en thans woninginrichtingsbedrijf "De Huismus" is het slechts op onderdelen veranderd. Een belangrijke verandering betreft de tuin en de gebouwen die daar gestaan hebben: deze zijn geheel door nieuwbouw vervangen.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

EXTERIEUR: Pand op rechthoekige grondslag van vier traveeën breed met twee bouwlagen en een zolderverdieping. De voorgevel heeft een hardstenen plint met geprofileerde lijsten, die ter hoogte van de vensters doorloopt tot aan de afzaten. De linker hoek heeft een vertanding over de gehele hoogte. De rechter travee is breder dan de drie andere. De twee linkertraveeën hebben rechtgesloten T-vensters met geprofileerde omlijstingen en een fries, dat als versiering een console heeft, waaraan twee guirlandes hangen. De derde travee van links heeft een dubbele deur met panelen en een bovenlicht met een omlijsting, gelijk aan de vensters. De bredere rechtertravee heeft een getoogd drielichtvenster afgesloten door een geblokte strek in kunststeen. Een waterlijst scheidt de verdiepingen. De drie vensters op de verdieping zijn getoogd en hebben kunststenen velden boven de bogen, die elk een voluutversiering hebben en afgesloten zijn door een geprofileerde lijst. De rechtertravee heeft een op rijk bewerkte consoles rustende erker met in het front een drielichtvenster tussen twee gecanneleerde kolommen en aan de zijkanten twee smalle vensters. De erker wordt afgesloten door een geprofileerde lijst, waarboven een balkon met een gewijzigd hek. De overige traveeën worden afgesloten door een Dorisch fries met triglyfen en metopen, gevuld met een cirkel en een geprofileerde daklijst. Ter hoogte van de rechtertravee zijn fries en daklijst doorbroken voor balkondeuren, die gevat zijn in een aedicula met een gebogen, gebroken fronton, waarin een vaas staat. Deze travee heeft een dak in de vorm van een afgeknotte piramide met een laag zinken tentdak waarop een piron met een windvaan. Het dakschild boven de andere traveeën heeft drie oeils de boeuf. De daken aan de voorzijde zijn belegd met leien in maasdekking.

De achtergevel heeft aan beide zijde hoekvertandingen. De rechtertravee is in een risaliet gevat, dat afgezet is met hoekblokken. Op de begane grond bevinden zich dubbele deuren naar een verdwenen terras. Op de verdieping zit een balkon, gedragen door bewerkte consoles, dat ontsloten wordt door twee stel dubbele deuren. Het risaliet heeft een fries met een langwerpige verdiepte vak, dat gevuld is met tegeltjes. Daarboven zit een gebroken fronton, waardoor de dakkapel van de zolderverdieping steekt. Deze kapel is gevat tussen twee gecanneleerde pilasters, waartegen voluten rusten. De overige vensters op de verdieping hebben een eenvoudige omlijsting. De schilden van de afgeknotte schildkap zijn belegd met ongeglazuurde Lucas IJbrandspannen. Links van de achtergevel is een lagere uitbouw over een steeg heen met op de begane grond een deur en een venster en op de verdieping drie, door lisenen gescheiden gevelvlakken, gevuld met vlechtwerk in baksteen. Hier was vroeger het kolenhok. Tegen de achtergevel en in de tuin is thans een houten pergola gebouwd, die buiten de bescherming valt. De tuin is geheel gewijzigd.

INTERIEUR: Achter de dubbele deuren ligt een vestibule met in blokken gestucte wanden. Tochtdeuren veranderd. De gang heeft een lambrizing van stucwerk in blokken. De vertrekken, links een suite en rechts een zijkamer hebben o.a. rijk bewerkte stucplafonds, marmeren schoorsteenmantels en geprofileerde vensteromlijstingen met vensterbanken. Het merendeel van de deuren heeft een supraporte in stucwerk. Onder de huidige vloer van de rechter achterkamer (de vm. tuinkamer) ligt een mozaïekvloer. Tussen deze kamer en de zijkamer ligt een bordestrap met op beide bordessen glas-in-loodvensters. De vertrekken op de verdieping hebben o.a. paneeldeuren in geprofileerde omlijstingen, marmeren schoorsteenmantels en rijk bewerkte stucplafonds. Ook het vertrek, dat thans dienst doet als keuken heeft een mozaïekvloer, die thans met (verwijderbare) platen is belegd.

De zolderverdieping heeft een vertrek boven de rechter travee en daarachter een ruimte, die waarschijnlijk als meidenkamerdienst deed. De rest van de zolder is open. Bewaard worden de jalouziën en de bijbehorende decoratieve kappen en ijzeren hekken, waarvan niet duidelijk is of het de dakkammen zijn of balkonhekken.

Waardering

Winkel-woonhuis van architectonisch en cultuurhistorisch belang:

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de voor Leeuwarden ongekennd rijke aankleding van zowel in- als exterieur;
- vanwege de grotendeels ongerepte staat van het pand;
- als een van de belangrijkste werken van Kramer;
- als belangrijk onderdeel van de gevelwand van de Oostergrachtswal.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis